

מילוא מאיר (מלניק) ז"ל

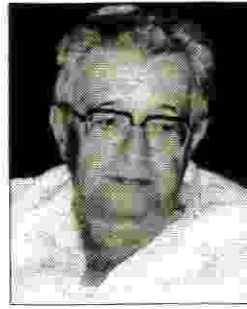
יליד 16.9.1924, וילנה, פולין

עלה לארץ ב-1925 בן שנה

התגייס לפלי"ם ב-1943

נפטר ב-1.5.1999

כתבה: מילוא שולמית

ה ע ס נ ה ר י ס ' 0

לעזוב את הבית.

אימו חלתה אז בסרטן ונותחה. אביו כמעט לא עבד בגלל מחלת אשתו וגם הוצאות הטיפול היו גבוהות, כי הוריו לא היו חברי קופת חולים וכל הטיפולים בוצעו ע"י רופאים פרטיים. על כתפיו של מאיר רבצה האחריות לאחזקת החנות והטיפול בלקוחות, אך כל זמנו הפנוי הוקדש לחבריו ולפלוגה הימית.

בחדש מרץ 1943 מאיר נשלח לקורס מס' 2 למפקדי סירות של הפלי"ם בקיסריה. אז נדמה היה שאימו מתאוששת ושבתית ההורים הכל חוזר למסלולו הרגיל ומאיר הרגיש עצמו חופשי יותר, פחות קשור והעז לרקום חלומות על ספינות מעפילים, שיגיעו על אפם וחמתם של האנגלים.

בסוף שנת 1944 כאשר נדמה היה שסוף מלחמת העולם קרב, מאיר נשלח להדריך את אנשי משמר החופים היהודיים, בהורדת אנשים מספינות בלב ים אל החוף, כדי שיהיו מוכנים לשעת הצורך. הוא שרת בתפקיד זה כשנה בתחנת החוף של "נבי רובין".

על התקופה שבין שיחרורו ממשמר החופים עד לאירועי "השבת השחורה" ביוני 1946 אני לא יודעת הרבה. זכור לי רק שאחרי אותה שבת, כאשר בקיבוצים רבים נאסרו החברים ובמשק ההפוך וההרוס בחלקו נותרו החברות עם הילדים בלבד, מאיר נסע, עם כמה מחברי הפלוגה הימית, לשדות ים שבקיסריה לעזור ככל האפשר. הוא שהה שם כחודש ימים.

אז היינו כבר חברים קרובים והייתי מודעת לכל הקורה איתו.

מצב בריאותה של אימו החל להדרדר. היא נחלשה וסבלה מכאבים בירך, דבר שהיקשה עליה לשבת במקום לזמן ממושך. לפני כן, כאשר הרגישה טוב, נהגה אימו לבוא לחנות בזמן שמאיר ואביו עבדו בחוץ, כדי לרשום הודעות טלפוניות מלקוחות על תקלות במכונות במשרדיהם. כעת נבצר משניהם לצאת בו זמנית לעבוד מחוץ לחנות. שוב צריך היה התחלק בעבודה במקום, אצל הלקוחות ובטיפול באמא. עם החמרת מצב בריאותה של אימו, יחד עם דאגתו לה חזרה גם אותה תחושת החנק הישנה.

אני זוכרת היטב את אכזבתו וכאבו מאותם הימים, כאשר

מאיר נולד להוריו טובה ובנימין מלניק. בשנת 1925, בהיותו בן שנה, עלתה משפחתו ארצה והשתקעה בתל אביב.

אביו, שהיה טכנאי מוסמך לתיקון מכונות כתיבה, מצא מיד עבודה במקצועו. לא היו אז בארץ טכנאים רבים במקצוע זה, או אולי לא היו בכלל ולכן הוא עבד בירושלים, ביפו ובתל אביב בכל המוסדות שהיו קיימים אז, כגון: משרדי ממשלת הנדס, העירייה, חברת החשמל, בית המשפט, הבנקים וכו'.

מצבם הכלכלי היה טוב, אך כולו תלוי בעבודת האב, שבהיותו סוציאליסט נלהב, טרב בתוקף להשקיע כסף בקניית קרקעות או נכסים.

כך עברה ילדותו של מאיר בבית חילוני, הפתוח תמיד לחברים ואורחים.

כל עוד היו, הוא ואחותו קטנים, הייתה שפת הדיבור בבית אידיש, אבל עם לכתו לגן הילדים ובהמשך לביה"ס לבנים ע"י אחד העם, הפכה שפת הדיבור בבית לעברית.

בהיותו תלמיד ב"אחד העם" הצטרף מאיר ל"נוער העובד" והמשיך בפעילותו שם גם כשעבר ללמוד בביה"ס התיכון המקצועי ע"ש מכס פיין.

בשנת 1938 הגיע מאיר, דרך הנוער העובד, לפלוגה הימית של "הפועל" והיה פעיל בה שנים רבות. בשנת 1939 השתתף בקורס מדריכים ומאז שימש כמדריך בפלוגה.

עם סיום לימודיו התיכוניים ב-1941, מאיר הצטרף לבית המלאכה של אביו והתמחה בתיקון מכונות כתיבה וחישוב. הוא עבד שם בחריצות, כי ידע למה מצפים ממנו וחש בכל כובד האחריות הרובצת עליו, אך ליבו היה עם חבריו המתגייסים.

הוא המשיך לעבוד ולפעול בנוער העובד ובפלוגה הימית. באותה התקופה כבר הכרתי את מאיר. היינו בחבורה אחת, עם חברים משותפים רבים. זכורה לי היטב שיחה אחת עם מאיר, לאחר שנפרדנו מאברהם מ. שהתגייס לצבא הבריטי.

אחד החברים אמר אז: "הוא מטורף! לדרת בצוללת? הרי אפשר להתקע ולא לעלות יותר" ואז מאיר אמר בקול שקט, מהורהר כזה: "הייתי מוכן להתחלף איתו ברגע זה". וכאשר נשאל מדוע, אם כן, אינו מתגייס הוא ענה שאינו יכול כעת

חבריו מהפלי"ם החלו לצאת לאירופה ועסקו במה שהתכוננו לקראתו. אך הוא נאלץ להשאר בבית. ביוני 1947 נישאנו בת"א. כמה מחברינו הקרובים נעדרו מחתונתנו, כי שהו בדרום צרפת או באיטליה.

חמישה חודשים אחרי נשואינו, ב-29.11.47 הוחלט באו"ם על חלוקת ארץ ישראל. כולנו זוכרים את השימחה, את האופוריה שסחפה את כולנו וגם את היריות הראשונות שנורו לעברנו.

הנהגת הישוב הכריזה על גיוס. הפעם זה מצב חרום. אי אפשר יהיה לטעון ש"כדי לשתעשע עם חבריו" מאיר ברח מאחריה למשפחתו. הוא מתייצב מיד בתחנת הגיוס, אך שם התברר לו שבינתיים, מגייסים רווקים בלבד ולכן הוא מקבל דחיית גיוס. הוא מיהר להתקשר לחבריו בפלי"ם והם הציעו לו להצטרף אליהם ולהתייצב בבסיס הפלי"ם בסידני עלי והוא, אכן, עשה כך.

בסוף מרץ 1948, לקראת מבצע נחשון, הועבר מאיר בתוך קבוצה של 10 אנשי פלי"ם מסידני עלי לקריה בת"א. שם סופקו להם רוכים צי"ם חדשים, שזה עתה הוצאו מן הגרזי והם הוסעו בלילה, ה-30/3 לחולדה. שם רוכז הכוח לפריצת הדרך לירושלים.

ב-31/3, בצאת השיירה מחולדה, היא הותקפה ע"י כוח ערבי גדול. התפתח קרב וכאשר החלו אנשים להפגע הם הוכנסו למשוריין של השיירה.

הקרב נמשך אך התוקפים, שהיו רבים יותר מאנשינו, החלו להתקרב משלושה אנפים. הוחלט לסגת לחולדה אבל אז התברר שהמשוריין ובו 18 פצועים שקע בבוץ העמוק של אחרי הגשם. נסיונות חוזרים ונשנים להוציאו עלו בתוהו. אחד אחרי השני, עלו בחורים על טרקטור, שנקשר למשוריין כדי למושכו מן הבוץ ונפגעו אחד אחרי השני. התוקפים החלו להתקרב. כאשר המצב החמיר ולמפקדים היה ברור שאין סיכוי לחלץ את המשוריין ניתנה הפקודה לסגת לחולדה.

רק אחד מבין 18 הפצועים, שהיה פצוע קל, הצליח להמלט מן המשוריין התקוע. הוא הסתתר בתוך שדה כמה ועם חשכה הגיע לחולדה. הוא סיפר שהערבים שנכנסו למשוריין הזה, התעללו בפצועים עד שרצחו את כולם ואת זעקותיהם הוא שמע במשך זמן ארוך. כאשר התאפשר להוציא את הגופות המרוטשות ולהביאן לחולדה, אי אפשר היה לכוהותן. מאיר סיפר לי שהוא זיהה את חברו רק עפ"י כפתורי הנחשת של מעיל הצבא הפולני שהוא לבש ולפי קבוצת שיער קטנה שבלטה מתוך עיסת הבשר שהייתה פעם הפנים של חברו.

אותה ההתעללות בפצועים לא משה מזכורנם. מאז ועד תום הקרבות, יצאו כל אנשי "גדוד הפורצים" שהוא הגדוד הרביעי של חטיבת הראל אליו צורפו אנשי הפלי"ם, כשבכיסם רימון פרטי כדי לא ליפול חי בידי הערבים.

אינני יכולה לספר פרטים על כל הקרבות שמאיר השתתף בהם. ידועים לי שמות מקומות של אחדים מהם, כמו כיבוש כפר סריס, כיבוש קטמון וכעיקר הקרב על מזרז סן סימון. מאיר לא הירכה לדבר על הקרבות בהם השתתף. את המושג הראשון על מה שעבר עליו קיבלתי בהפוגה א' ביוני 1948, כאשר הוא חזר מאזור ירושלים. יצאנו מהבית ונתקלנו בחבר תל אביבי מחטיבת יפתח. כאשר הוא הבחין בסיכת הגדוד על דש בגדו של מאיר ועליה כתוב "הפורצים", שאל החבר בפליאה: "היית בפורצים ואתה חי? בחטיבה אצלנו סופר שאיש מכם לא נותר".

כזכור, בהפוגה זו הייתה כבר המדינה וצה"ל. כל החברה שירדו מירושלים גויסו רשמית ומאיר חזר לחיל הים. הוא הדריך בטנטורה ואח"כ הוצב בנמל יפו. בהיותו בנמל יפו, בסוף 1949, נולד בננו הבכור אמיר.

ביחס לשרותו הצבאי של מאיר, אינני זוכרת את השתלשלות העינים עפ"י הסדר הכרונולוגי. אני יודעת שמאיר שרת על סט"ר, שהוא עבר קורס לרדאר והוצב בסטלה מאריס, אך אינני בטוחה אם זה היה בזמן שרותו בחיל הים או בתקופת המילואים.

אני רק יודעת שבתום הקרבות ועם ההתארגנות המשרדית של צה"ל, היה מחסור חמור במכונות כתיבה עבריות ועודף עצום במכונות אנגליות. אז הצבא הקים בית מלאכה, בו הפכו מכונות אנגליות למכונות כותבות עברית, מימין לשמאל ולא ההיפך. אז מאיר הושאל מחיל הים לאותו בית מלאכה. אך כשהגיע זמן שחרורו מצה"ל, הוא הוצב למילואים בחיל הים.

בראשית 1951 נפטרה אמו של מאיר מסרטן. בשנת 1953 נולדה בתנו תרצה. בתקופה מסוימת, מאיר ביקש העברה למילואים בחיל השריון. אינני זוכרת באיזו שנה זה היה, אבל במלחמת ששת הימים הוא היה בשריון.

בשנים הבאות נמשכו חיינו כרגיל. הילדים נישאו, נולדו נכדים, הורינו נפטרו - מסלול חיים שגרתו עד שנת 1980, כשמאיר חלה. הייתה לו בעיה בכלי הדם ברגליים. הוא עבר מספר ניתוחים בשתי רגליו והחלמתו היתה איטית וממושכת. אז סגרנו את החנות ועברנו להתגורר בקבוץ תל קציר, ליד בננו אמיר ומשפחתו.

בתל קציר מאיר התאושש ונהנה מאוד מעבודתו בנוי. הוא נהג לומר בצחוק שסוף סוף זכה לכך שתחביבו, הגיטון, הפך למקצועו.

כשילדינו היו קטנים מאיר לא ספיק לבלות הרבה במחיצתם. הוא היה אבא של שבתות וחגים וכעת הוא נהנה מאוד משבעת נכדינו, שניים בתל קציר וחמישה בגבעת חיים.

באופן כללי הוא הרגיש טוב עד שבשנת 1995 התגלה אצלו סרטן. הוא נותח, עבר טיפולים וקיווינו לטוב. אך מאז הלך מצבו והדרדר עד לפטירתו ב-1.5.1999.